

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE
HAARLEM OP DONDERDAG 29 JUNI 2006 TE 14.30 UUR

Voorzitter: de heer Arjen Overbeek.

De VOORZITTER: Welkom dames en heren bij deze vergadering van de gemeenteraad van Haarlem. In het bijzonder heet ik welkom Jaap Pop, voor wie het vandaag zijn laatste raadsvergadering als burgemeester is. Ik heet ook van harte welkom onze gasten uit binnen- en buitenland en natuurlijk zijn ook de gemeenteraadsleden aanwezig in de zaal. Ik heet ook hen en alle anderen aanwezigen van harte welkom. Mijn naam is Arjan Overbeek en ik ben plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad. U bent aanwezig in de kleine zaal van de Philharmonie. Ik kan u ook vertellen dat dit een echte raadsvergadering is. Jaap Pop zit precies tussen alle raadsleden en de wethouders in. Ik verzoek hem als eerste het woord tot u te richten.

De heer POP: Meneer de voorzitter, leden van de raad, commissaris van de koningin, dames en heren. Bij mijn installatie in 1995 kreeg ik van wijlen het raadslid de heer Blokker een lot van de Staatsloterij cadeau. Niemand begreep waarom. Maar hij hield er een prachtig humoristisch verhaal bij. Hij was niet voor niets de broer van Yf Blokker. Een prijs is er op dat lot niet gevallen, maar het elf en een half jaar als burgemeester mogen mee besturen van deze mooie stad heb ik wel als een hoofdprijs ervaren. In die elf jaar is de stad op een aantal plaatsen vernieuwd, maar zonder dat het een andere stad is geworden. Haarlem is alleen nog maar Haarlemser geworden. Waar bouwt men een theater dat door een striptekenaar uit de eigen stad is ontworpen, zoals de Toneelschuur van Joost Swarte? Waar bouwt men een nieuw hofje van de 21ste eeuw? En zijn de Riviervischmarkt en de Oude Groenmarkt niet als pleinen aan de stad teruggegeven na de herinrichting? Ik raad u aan om bij de wandeling die u straks maakt naar het stadhuis links om de Bavo te lopen, over de Oude Groenmarkt en langs het nieuwe kunstwerk voor Lennaert Nijgh met het drinkfonteinje. Uiteindelijk is besloten daar niet zijn lievelingsdrank Berenburg uit te laten komen, maar water. Je hebt wel elf jaar nodig om in Haarlem de verschillen te zien, maar dan zijn ze er ook in ruime mate: een nieuw dagziekenhuis in Noord, een mooi verpleegtehuis in Zuid, een nieuwe stadsentree met kantoren, een station, IKEA en binnenkort een nieuw voetbalstadion in Oost en een spectaculair nieuw hoofdgebouw van de Hogeschool in West. En dat alles met een hoge inzet van de architectuur. Dat merkt u ook aan de Philharmonie waar u nu bent, in deze schitterende zaal, en dit is nog maar de kleine zaal!

Dames en heren, ook sociaal staat Haarlem er niet slecht voor. Door de stedelijke vernieuwing en het grotestedenbeleid konden achterstanden worden teruggebracht, ook in sociaal opzicht. De combinatie van woningrenovatie en sociale vernieuwing heeft vruchten afgeworpen. Het sociaal beleid van de stad wordt van links tot rechts omarmd. Dat kan met zowel de SP als de VVD in het college.

Naast de fysieke en sociale kant zijn er natuurlijk ook de economie en de cultuur van de stad. Ik noem die laatste twee met opzet in één adem, omdat wij een programma hebben waarin op een integrale manier de rijke cultuurhistorie van de stad ook economisch wordt benut.

Een historische stad als Haarlem heeft een eigen identiteit, waar de inwoners zich graag mee vereenzelvigen. Wat is er leuker dan op een feestje te kunnen zeggen dat je uit

Haarlem komt? Je moet dan waarschijnlijk wel uitleggen dat Laurens Janszoon Coster echt de boekdrukkunst heeft uitgevonden, maar een beetje jaloers zijn de feestvierders uit Winschoten en Emmen natuurlijk wel. Het was daarom eergisteren een prachtig moment toen een schoolklas met leerlingen uit groep 8 in de Gravenzaal de eerste exemplaren van het boek 'De ontdekking van Haarlem' aangeboden kreeg. Dat is een door Bert Sliggers speciaal voor kinderen geschreven geschiedenisboek over Haarlem. Welke stad beschikt over zoiets moois? Kinderen kunnen nu de geschiedenis van hun eigen stad op straat vinden. Zo worden trotse Haarlemmertjes geboren. In de taal van gemeentebestuurders heet dit een investering in identiteit, betrokkenheid en sociale cohesie.

Dames en heren, ik sta niet alleen met mijn vaststelling dat Haarlem er goed voorstaat. In de lijst van de beste gemeentes van Nederland die Elsevier vorige week publiceerde, neemt Haarlem de 31ste plaats in. Hoger dan twee jaar geleden, maar nog niet zo hoog als we vorig jaar scoorden in HP/de Tijd met het coverartikel 'Heerlijk Haarlem: Amsterdammers ontdekken de mooiste stad van Nederland'. Een ex-Amsterdammer zei daarin: "Sinds ik in Haarlem woon heb ik elke dag een vakantiegevoel". Burgemeester Job Cohen, die hier op het gymnasium zat, zal dat herkennen.

Graag wil ik mij thans tot de raad wenden. Het zal voor het grootste deel van u als raadsleden vreemd zijn om afscheid te nemen van een voorzitter die u nauwelijks kent. Dat kan ook niet na twee maanden waarin wij slechts vier keer vergaderd hebben en dan nog kort. Veel raadsleden heb ik ook langer mogen meemaken, maar slechts twee leden van de raad hebben een langere zittingsperiode dan ik: de heren Moltmaker en Vreugdenhil. Het scheelt overigens maar een jaar. Graag wil ik deze raad en ook de drie voorgaande, waarvan veel leden hier aanwezig zijn, dank zeggen voor het vertrouwen en de samenwerking. Ik ga geen beschouwing over het dualisme houden. Wij zijn de overgang naar het nieuwe systeem zonder brokken doorgekomen en de voordelen van het dualisme laten zich voorzichtig zien. Zeker nu maar weinigen meer weten wat monisme is, moet het steeds beter gaan met het dualisme.

Het zwaartepunt van het werk van een burgemeester ligt in het college, in zijn portefeuilles en bij zijn andere taken binnen en buiten de gemeente. Ik heb tijdens mijn loopbaan 12 colleges van B en W meegemaakt met in totaal ongeveer 46 wethouders. Dat geeft uiteraard een divers beeld. De vier colleges van B en W waar ik in Haarlem deel van heb uitgemaakt, waren uiteraard ook verschillend. Maar Haarlem heeft een stabiele bestuurscultuur en dat is plezierig werken voor zowel de raad en het college als de voorzitter van deze beide bestuursorganen. De Appelaar was natuurlijk het ingewikkeldste onderwerp. We zijn er uiteindelijk uitgekomen, hoewel met enige politieke en bestuurlijke schade. Maar we zitten hier toch mooi in het resultaat, waar u ook kunt parkeren, uw verhaal halen bij de rechter, dineren in Brahms en List en binnenkort logeren en dineren in het Frans Halshotel en De Stempels. Ik voorspel u: HP/de Tijd zal er opnieuw over schrijven en er zal een nieuwe stroom Amsterdammers naar Haarlem komen.

Dames en heren, zonder ambtelijke organisatie komt er van besturen weinig terecht. Haarlem beschikt over zeer veel deskundige en toegewijde medewerkers, gemeentesecretaris Willem Sleddering voorop. Dynamisch zijn we bezig de organisatie te kantelen, zoals dat heet. Ik hoop dat daar een mooie en efficiënte nieuwe huisvesting bij komt, want die is echt nodig. U zult begrijpen dat daarbij het handhaven van het stadhuiscomplex mijn grote instemming heeft.

Sehr geehrter Kollege aus Osnabrück, lieber Hans Jürgen. Es freut mich sehr, dass Sie und Ihre Gemahlin Christa heute Nachmittag hier anwesend sind. Während der elf Jahre meiner Bürgermeisterschaft haben wir Freundschaftsbande aufbauen können. Gleiches gilt für unsere Gattinnen. Die Städtepartnerschaft zwischen Osnabrück und Haarlem hat sich ständig weiterentwickelt und mit den Veränderungen Schritt gehalten. Der politische Zusammenschluss Europas, sowie die Integration von Einwanderern waren Themen die zur Sprache kamen. Ihr großer Einsatz für diese Städtepartnerschaft hat mich inspiriert. Darüber hinaus habe ich die persönlichen und freundschaftlichen Beziehungen immer sehr geschätzt. Auch Sie gehen in diesem Jahr in Rente. Das nenne ich Solidarität! Lieber Hans Jürgen, ich danke dir ganz herzlich für unsere vielseitigen freundschaftlichen Kontakte und wünsche dir und Christa das Allerbeste für die Zukunft.

Also very welcome here is mister John Rugayo from Mutare, our twin city in Zimbabwe. He has retired as Director Housing and Community Services of the city of Mutare and is now working for several non-governmental organisations.

Dames en heren, vandaag komt er door mijn pensionering een einde aan mijn burgemeestersambt, dat ik in vier gemeenten mocht bekleden. Ik stel het erg op prijs dat de huidige burgemeester van Franeker, Marian Haverman, en die van Alkmaar, Marietje van Rossen, hier zijn. Van Alkmaar zijn in totaal vier (oud-)burgemeesters aanwezig. Roelof de Wit en Ronald Bandell, nu burgemeester in Dordrecht, zijn hier ook. Haarlem moet vanmiddag genoeg nemen met een tweede plaats met de aanwezigheid van oud-burgemeesters Elisabeth Schmitz en Jan Reehorst. Als we Bernt Schneiders zouden mogen meetellen, waren we overigens ex aequo nummer een, met ook vier (oud-)burgemeesters.

Met zeer veel medewerkers mocht ik samenwerken: gemeenteambtenaren, politiemensen, brandweerlieden, medewerkers van het Noord-Hollands Archief en van Haarlem Promotie. Ik dank hen allen voor hun steun en toewijding. In het bijzonder noem ik de juristen onder hen, want zij vormen de ruggengraat van het lokale bestuursstelsel, ook als ze civilist zijn. Ik noem één ambtenaar in het bijzonder, omdat ik zeer nauw met hem heb samengewerkt en omdat hij in de organisatie in de stad en zelfs in bestuurlijk Nederland bekend is. Mijn chauffeur Douwe Terpstra is de oudste chauffeur van de gemeentes met meer dan 100.000 inwoners. Hij kent overal de weg, ook naast de snelweg. Ik stapte in, ging aan het werk en als hij stil stond, waren we altijd bij de vergadering waar ik moest zijn. Hij beschikt over drie diploma's VIP-rijden en is getraind om vuurgevaarlijke achtervolgers van zich af te schudden. Ik voel mij zeer schuldig dat ik nooit achtervolgd ben, zodat hij zijn deskundigheid niet heeft kunnen tonen. Gisteren heb ik hem dank gezegd en ik herhaal dat hier.

Een burgemeester heeft wettelijke portefeuilles en daarnaast onderwerpen waar hij extra grote belangstelling voor heeft. Van beide soorten noem ik er een: veiligheid en cultuur. Veiligheid heeft altijd mijn interesse gehad. In mijn jeugd was ik al onder de indruk van opperwachtmeester Van Dijke en het Cachot in het gemeentehuis van Dinteloord. In mijn studietijd en bij de VNG leerde ik de theorie over de plaats die de politie verdient in onze gedecentraliseerde eenheidsstaat. In Franeker leerde ik de rijkspolitie kennen en in Tiel de gemeentepolitie. In Alkmaar maakte ik de overgang naar de regiopolitie mee en Haarlem de opbouw van het regiokorps, de tijdelijke stagnatie door de IRT-affaire, de doorstart van het korps tot een van de beste van Nederland en de versterking van de veiligheidsregio met de komst van Haarlemmermeer en Schiphol. Dat is in vier zinnen veertig jaar Nederlandse politiegiedenis. Het was mooi om vanuit een theoretisch

standpunt de veiligheid in de praktijk vorm te geven. Dat kan alleen samen met vele anderen, zoals woningcorporaties, schooldirecties, wijkverenigingen, winkeliers en andere ondernemers. Ik ben blij dat Haarlem altijd hoog staat in de rijtjes veilige, grotere gemeenten. Met ere noem ik daarbij de gemeentelijke afdeling Veiligheid. De toekomst van de veiligheidsorganisatie ligt op regionaal niveau. De Hulpverleningsdienst Kennemerland is op dit punt een voorloper in Nederland. Dames en heren, u verwacht van mij hier geen betoog tegen de nationalisatie van de Nederlandse politie. Verreweg de meesten in deze zaal zijn daar immers ook hartgrondig tegen.

En dan de cultuur. Als je in Haarlem mag werken, moet je wel van cultuur houden. Ik heb al kort gesproken over de verbinding tussen de cultuur en de economie van de stad, maar natuurlijk heeft de cultuur vooral haar eigen waarde. In 1995, toen ik hier begon, vierde Haarlem zijn 750-jarig stadsrecht. Dat jaar gaf een overweldigend beeld van wat Haarlem aan cultuur te bieden heeft. Na afloop hadden we een boekenplank vol met Haarlemse boeken die alle in dat jaar waren uitgekomen. Zonder de andere kunstvormen te kort te willen doen, noem ik in het bijzonder de Haarlemse schrijvers, al was het alleen maar omdat ze zo negatief over de stad schrijven. Lennaert Nijgh was nog gematigd, want die schreef het kloek boek 'Haarlem bestaat niet'. Dat is duidelijk: dan ben je er vanaf. Maar Godfried Bomans, Louis Ferron en Harry Mulisch waren en zijn gevaarlijker. Als je niet beter wist, dacht je echt dat ze iets tegen Haarlem hadden. Harry Mulisch hebben we geneutraliseerd door hem tot ereburger te benoemen. Sindsdien is het over. Ik verwacht hem straks nog hier; dan zult u het merken.

Dames en heren, graag wil ik iets zeggen over en tegen mijn vrouw Margreeth. Vaak gaat een dergelijke passage bij een afscheid als volgt. Er wordt met veel waardering melding gemaakt van het feit dat de echtgenote altijd bereid is geweest om zoveel avonden haar man te moeten missen. Als troost krijgt de echtgenote dan voor al die jaren één bos bloemen. Ik moet daar altijd met kromme tenen naar luisteren. Deze benadering werd een keer, tot verrassing van de toehoorders, genadeloos neergesabeld toen de betrokken echtgenote over haar man zei: "Ik moet er niet aan denken dat hij al die avonden thuis geweest was". Bij ons lag het anders. Margreeth was mijn beste raadgever. Zij was en is op de hoogte van alle ins en outs van mijn burgemeesterschap, of het nu de congruentiediscussie over Schiphol is of de ontwikkeling van de Raaks. Zij was al die jaren een onmisbaar klankbord dat ik altijd kon raadplegen en ik kreeg ook ongevraagd advies. Een collega van mij zei pas: "Je moet in zo'n situatie niet over je vrouw als thuisfront spreken, maar als iemand van het front". Ik heb aan jou, Margreeth, heel veel steun gehad. Daarnaast deed zij altijd mee met de representatieve werkzaamheden in en buiten het stadhuis. Zij was er praktisch altijd bij als ik ergens de gemeente mocht vertegenwoordigen, ook in de zustersteden. Bovendien vertegenwoordigde zij de gemeente bij echtparen die hun 65-jarig of 70-jarig huwelijksfeest vierden of inwoners die 100 jaar werden. Enkele honderden bezoeken heeft zij in dat kader afgelegd. Daarnaast had zij haar eigen bezigheden in het belang van de stad, zoals het schrijven van enkele boeken over Haarlemse onderwerpen, de eindredactie van het jaarboek van de Historische Vereniging Haarlem en het inrichten van een aantal tentoonstellingen. Heeft u de expositie 'Een Koning in Haarlem' over Lodewijk Napoleon in het Historisch Museum Haarlem al gezien? Het is echt een aanrader. En wat is er Haarlemser om, zoals zij, voorzitter van de regenten van een hofje te zijn? De opsomming is niet compleet en ze is kortom een echtgenote om trots op te zijn. Lieve Margreeth, ik ben je dankbaar voor de grote steun die je mij al die 31 burgemeestersjaren gaf. Ik noem ook onze zonen Michiel en Maarten. Het is op school niet altijd leuk om het zoontje van de burgemeester te zijn en onze verhuizingen kwamen voor hen ook niet altijd goed uit. Gelukkig gingen ze wel

mee. Ik wil Margreeth vragen even naar voren te komen om haar toch een bos bloemen te geven.

Dames en heren, ik ga afronden. Ik ben altijd tegen de gekozen burgemeester geweest en was natuurlijk content met het blokkeren van het wetsvoorstel daartoe door de Eerste Kamer. Maar één voordeel was er wel: een gekozen burgemeester hoeft niet met pensioen op z'n 65ste. Omdat de oude raad de benoeming van mijn opvolger nog wilde begeleiden was zijn naam al vroeg bekend en dat hielp mij om aan het idee te wennen. Toch was de werkelijkheid van het pensioen een keer tamelijk hard. Het was tijdens Bevrijdingspop op 5 mei in De Hout. Ik had net Ramses Shaffy zien optreden: 72 jaar en tienduizenden mensen aan zijn voeten. Kippenvel bij het publiek bij de performance van deze rasartiest in zijn nadagen. Ik dacht: wat hij op zijn 72ste kan, moet ik als gepensioneerde burgemeester eigenlijk ook kunnen. Dat gaf moed. Toen sprak een meisje mij aan. Ze bekeek me onderzoekend en vroeg: "U bent toch de oud-burgemeester van Haarlem?" Weg was het droomvoorbeeld van Ramses Shaffy! In dezelfde categorie vroegtijdige harde signalen valt de volgende ervaring. Ik heb een automatisch toegangspasje voor het departement Binnenlandse Zaken. Twee weken geleden wilde ik indruk maken op Bernt Schneiders toen we samen een afspraak hadden met minister Remkes. Bernt moest zich legitimeren en ik dacht zo door te kunnen lopen. Maar het werkte niet: mijn pas was afgesloten. 'Tot juni 2006' had ik ooit opgegeven. Maar BZK is zuinig en dus had men dit op 1 juni gezet en niet op 30 juni!

Er is één grote troost, één feit dat niet van mijn vrouw en mij kan worden afgenomen. Wij zijn en blijven Haarlemmers! Met dit gegeven kunnen wij de toekomst aan. Ik dank u, leden van de raad, en alle overigen voor het vertrouwen en de steun die ik bij het werken voor de stad Haarlem heb gekregen. Het was prachtig om te doen. Ik wens Haarlem en burgemeester Schneiders een mooie toekomst toe. Ik dank u.

De VOORZITTER: Aan het woord is de heer Divendal, wethouder in het college van B en W.

De heer DIVENDAL: Beste Jaap, beste Margreeth. Het afscheid van Jaap als burgemeester van Haarlem is voor jullie meer dan dat alleen. Als iemand met pensioen gaat, is het niet alleen een afscheid van zijn of haar laatste baan, maar van de gehele loopbaan. Als loco-burgemeester van Haarlem neem ik de vrijheid in mijn verhaal stil te staan bij jouw burgemeesterschap in de ruim dertig jaar dat jij dit hebt vervuld. Na mij zullen nog vele sprekers volgen. Een aantal aspecten van je loopbaan zal ik daarom niet noemen, in de veronderstelling dat zij hierop zullen ingaan. Zo heb ik het niet over jouw periode als VNG-medewerker, waarin je onder andere het boekje 'Gemeenten en sex' hebt geschreven. Ook zal ik het niet hebben over een van jouw grootste drijfveren: je belangstelling en verantwoordelijkheid voor de veiligheid in de regio, voor de politie en de brandweer, en ook niet over jouw inzet voor stedenbanden.

Volgens VNG-magazine ben je geen burgemeester geworden vanuit een traditionele voorbestemming als zoon van een burgemeester. Ik geloof dat, maar kan het me moeilijk voorstellen. Wie erwaart hoe jij 24 uur per dag met lijf en ziel burgemeester bent, kan niet anders denken dan dat je het met de paplepel is ingegeven. Je hebt je het burgemeesterschap enorm eigen gemaakt, zonder te vervallen in starheid vanuit het verleden. Voor zover mensen jou van starheid zouden kunnen betichten, komt dat niet voort uit 'zo is het nu eenmaal', maar uit inhoudelijke overtuiging. In je voorwoord in het jubileumboek van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters ga je als voorzitter

van dit illustere gezelschap in op de maatschappelijke ontwikkelingen en het burgemeestersambt. Je schrijft: “Er is bijna geen functionaris die zo, soms letterlijk, in het front van deze ontwikkelingen moet werken. Dat vereist een voortdurende aanpassing”. Je stelt dat de magistratelijke invulling van het burgemeesterschap is veranderd in die van bestuurlijke coördinator en manager. Zo hebben wij dat ook in Haarlem ervaren. De magistratelijke trekjes die er gelukkig af en toe nog waren, werden functioneel ingezet.

Zonder de pretentie te hebben een serieuze studie te hebben verricht naar jouw burgemeesterschappen in respectievelijk Franeker, Tiel, Alkmaar en Haarlem zie ik wel een aantal aardige vergelijkingen, zowel als het gaat om de inhoud als de stijl van je werk. Je was 33 toen je in Franeker burgemeester werd. Jouw voorganger (die er vele jaren heeft gezeten) droeg een gemeente over die ruim in haar financiële middelen zat. Zes en een half jaar later, bij jouw vertrek, kreeg Franeker met grote moeite de begroting sluitend. Maar je liet wel wat achter. Het cultureel centrum De Koornbeurs was volledig opgeknapt. Er waren nieuwe schoolgebouwen en sportvelden. Er was veel geld gestoken in de infrastructuur. Alle ambtenaren zaten in nieuwe of gerestaureerde gebouwen. Er was zelfs een carillon geplaatst. Ik heb het dan niet eens over de oplevering na jouw vertrek van de kaatshal, het nieuwe zwembad en de muziekschool. In Franeker zeiden ze: “Een groot man in een klein stadje”. Het ging daar natuurlijk ook wel makkelijk. Naast een paar parttime wethouders was jij als burgemeester in feite een fulltime superwethouder. In Haarlem heb je er nooit een geheim van gemaakt dat je vindt dat de gemeente moet investeren in haar voorzieningen, ondanks de moeilijke financiële positie van de gemeente. Met volle overtuiging sta je dan ook achter de investeringen in onze vier cultuurpodia, niet als doel op zich, maar omdat ze zoveel positiefs toevoegen aan Haarlem dat ze zich op langere termijn op allerlei manieren terugverdienen. In Haarlem is je niet gelukt wat naast Franeker ook in Tiel wel goed afliep: de noodzakelijke nieuwe huisvesting voor de gemeentelijke organisatie.

Vanuit je periode in Alkmaar herken ik meer zaken die in Haarlem aan de orde kwamen. Je besteedt continu aandacht aan het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening. Een mooie historische stad alleen is niet voldoende: je moet een dergelijke stad ook promoten. Met de stad Haarlem promootte je natuurlijk het mooiste ‘product’ dat er bestaat. Wij weten allemaal dat promoten van een stad niet vanzelf gaat. Jij hebt daar ongelooflijk veel energie in gestoken en positieve energie bij anderen in weten los te maken. Je hebt je altijd ingezet voor de stad en de functie in de regio. Ooit begon het met Tiel als knooppunt voor de internationale scheepvaart en het is je bijna gelukt om van Schiphol 'Haarlem International Airport' te maken. Het is meer dan symbolisch dat je de laatste twee maanden van je burgemeesterschap de portefeuille Economische Zaken beheert. In Alkmaar heb je dat jarenlang gedaan en in Haarlem heeft de relatie tussen economie, cultuur en toerisme altijd jouw bijzondere aandacht gehad.

In Franeker zeiden ze het al: een grote burgemeester. Vanuit mijn (om voor één keer in audiovisuele termen te spreken) kikvorsperspectief klopt dat helemaal. Jouw postuur heeft indruk gemaakt. In Tiel hadden ze het er bij je afscheid over hoe jij op je hoge fiets – camera onder de jas – door Tiel fietste. In Haarlem kennen we je te voet of in de Mercedes. Dat was jouw tweede kantoor en werd in die zin ook door de meesten geaccepteerd. In al jouw gemeenten werd je geroemd om je collegialiteit en je humor, alhoewel die soms – in dit geval door de Friezen – niet begrepen werd. Een mix van onderkoelde en studentikoze humor is kenmerkend voor je opereren. Dit droeg bij aan de haat-liefdeverhouding die je had met raadsleden die er hun eigen (wan)orde op nahielden en soms met vertegenwoordigers van de media. Wij waren blij met deze haat-

liefderelatie. Al hun energie richtte zich op jou. Ik vermoed dat die eer nu ook weer aan andere collegeleden zal toekomen.

In de afronding van mijn bijdrage aan deze bijzondere raadsvergadering wil ik me nog richten tot Margreeth. In Franeker bedankte Jaap jou voor je 'gastvrouwschap' – het was jaren tachtig, zeg ik erbij. In Tiel had je je gezin en je studie en was je als voorzitter van de stichting Creatieve Vorming verantwoordelijk voor een grote reorganisatie. In Alkmaar noemde Jaap je een 'knap reagerend klankbord'. Hoe het precies zit, is denk ik moeilijk objectief vast te stellen. Wat ik wel weet, is dat jij een aantal voor de Haarlemse gemeenschap gezichtsbepalende werkzaamheden hebt overgenomen, zoals het bezoeken van 60-jarige huwelijksjubilarissen en 100-jarigen. Je vergezelde Jaap bij tal van bezoeken en ontvangsten in binnen- en buitenland. Ik weet dat jij duidelijke opvattingen hebt, die je ook niet voor je houdt. Ongetwijfeld heeft Jaap er vele van overgenomen. Als hij dat niet deed, heeft hij vast kunnen oefenen hoe hij argumenten van anderen kon pareren. Namens het gemeentebestuur wil ik jou hartelijk danken. Jullie blijven in Haarlem wonen en jij blijft gelukkig ook nog actief in bijvoorbeeld de Ruigroekstichting.

Voordat ik jullie een presentje aanbied, wil ik Jaap voor één ding mijn excuses aanbieden. Twee jaar geleden was ik net een paar maanden wethouder. Het was een vervelende ervaring toen ik 's avonds telefonisch van Judith hoorde dat ontevreden inwoners bij mij thuis een rat aan de voordeur had gehangen. Jaap stond in de buurt en gaf mij vaderlijke adviezen. Dat van die rat, en die inwoner, zou hij de volgende ochtend wel oplossen. In mijn naïviteit heb ik de volgende ochtend – Jaap was er nog niet – de rat maar op zijn bureau neergelegd. Dan had de korpsbeheerder in ieder geval het bewijsstuk in handen. Later begreep ik van de secretaresses dat dit vrij ongebruikelijk was. Ik heb geen idee wat je met de rat hebt gedaan. Je hebt me er in ieder geval nooit over aangesproken.

Tot slot wil ik jullie iets aanbieden en via jullie alle aanwezigen later deze middag op de receptie en morgenavond op de feestavond. Het is iets waar Jaap zelf zonder het te weten aan heeft meegewerkt. In de vorige collegeperiode kenden wij het boekje 'Het cement van Haarlem'. De makers daarvan hebben ter gelegenheid van jouw afscheid belangeloos een speciale versie gemaakt over 'De schat van Haarlem'. De coalitie van Marcel Hoenderbos, Jaap Sluis en Jaap Bonkenburg hebben de teksten verzorgd en het geheel gerealiseerd. Dit is gebeurd met medewerking van fotograaf Sander Stoeper, vormgever Frank Bindels van Tekst & Uitleg en drukker Rob Wolters van Teeuwen van Son Haarlem BV. In tien interviews wordt ingegaan op vele interessante facetten van deze stad. Jaap en Margreeth, bedankt en nog heel veel plezier in Haarlem.

De VOORZITTER: Als derde spreker is de gemeentesecretaris, de heer Sleddering, aan het woord.

De heer SLEDDERING: Mijnheer de voorzitter. Gisteren heb ik bij de afscheidsbijeenkomst voor de medewerkers van de gemeente al namens die medewerkers het woord tot onze vertrekkende burgemeester gericht, maar ik wil ook graag bij deze gelegenheid kort spreken over en tegen onze burgemeester Jaap Pop.

Aan het ambt van burgemeester zitten veel facetten die de mens burgemeester, om met Marco van Basten te spreken, moet invullen. Bestuurder zijn: op inhoud. Voorzitter zijn: dus ook procesverantwoordelijke. Contacten onderhouden met burgers, bedrijven en instellingen in de stad. Belangenbehartiger zijn bij andere overheden en private partijen. Nevenfuncties bekleden in het openbaar bestuur. Het is niet mijn bedoeling de staat van

dienst van onze vertrekkende burgemeester vanuit al deze elementen te belichten. Liever kijk ik hoe hij als persoon in deze periode deze stad heeft mede bestuurd.

In zijn werk heeft Jaap twee hoofdwapens die hij wisselend in de strijd gooit: kracht en charme. De kracht van Jaap Pop ligt erin dat hij een rasbestuurder is die op basis van zijn persoonlijke eigenschappen, zijn kennis en zijn brede ervaring in gemeenteland een gezaghebbende inbreng heeft gehad, zowel in het plaatselijke als het landelijke bestuur. Hij weet doorgaans hoe de hazen lopen en het liefst wijst hij die hazen de weg. In zijn bestuurlijk werk blijkt duidelijk dat het Jaap vooral gaat om de inhoud. De inhoud van een nota, beleidskeuze of standpuntbepaling vindt hij belangrijker dan het proces, al zal hij dat wellicht niet direct toegeven. Als hij over een bepaald onderwerp een uitgesproken standpunt heeft, probeert hij met kracht de besluitvorming die kant op te duwen. En kracht heeft hij op zulke momenten. Kracht in de argumenten: scherpzinnig, ervaren en goed ingelezen ontmantelt hij terstond de kletsverhalen en kulargumenten. Kracht in de volharding: ook als zich tegenover hem een meerderheid aftekent, houdt hij vol en werpt hij niet snel de handdoek in de ring. Kracht in de overredingswijze: een tegenstander moet niet alleen rekening houden met directe aanvallen, maar ook met omtrekkende bewegingen. Jaap roept altijd: "Ik ben geen politicus!". Maar dat betekent niet dat hij af en toe niet heeft gekeken in het instrumentenkoffertje van de politici. Menig collega-bestuurder, wethouder, raadslid of ambtenaar heeft aan den lijve ondervonden wat het betekent om Jaap als opponent te hebben. Om met Ida Gerhardt te spreken: "Alsof ge tegen rijzend tij ingaat." Toen ik thuis via de televisie het nachtelijke debat in de Eerste Kamer over de gekozen burgemeester volgde en in een schorsing Jaap (voorzitter van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters) langzaam door het beeld zag schuiven, besepte ik dat er voor de plannen van minister De Graaf geen hoop meer was. Deze kracht in zijn optreden is ook de compensatie voor de status-incongruentie waar de burgemeester in het Nederlandse stelsel naar men zegt aan lijdt: wel de eerste mens zijn van het gemeentebestuur, maar met beperkte bevoegdheden. Door sterk in te zetten op de inhoud, mensen mee te krijgen en vervolgens als onomstreden aanvoerder de Haarlemse troepen te leiden, is voor Jaap Pop de formele positie van burgemeester geen beletsel geweest voor succesvol optreden in en voor de stad.

Jaap is burgemeester van Haarlem geweest in een periode die voor de stad niet de makkelijkste is. Een teruglopend inwonertal, financiële problemen en een dreigende ruimtelijke en economische marginalisatie hebben het stadsbestuur de afgelopen jaren (en ook nu nog) veel kopzorgen gegeven. In deze tijd en omstandigheden heb je een krachtige burgemeester hard nodig en die hebben wij in Jaap Pop gelukkig gehad. Jaap heeft er veel energie in gestoken om de zojuist genoemde gevaren te keren door het op de kaart zetten en houden van Haarlem. Hij heeft gezorgd voor goede contacten met de mede-overheden. Hij heeft eraan bijgedragen dat het traditioneel nogal op zichzelf geconcentreerde Haarlem de luiken heeft open gedaan en zich meer is gaan richten op regio en land. Hij heeft succesvol gewerkt aan de toetreding van Haarlem tot het grotestedenbeleid en hier ook landelijk een bestuurlijke rol in gespeeld. Hij is actief geweest in de Regionale Samenwerking Amsterdam. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld in de besluitvorming over de congruentie van onze veiligheidsregio, die er met name toe heeft geleid dat onze politieregio kan blijven bestaan. Zijn optreden op deze gebieden van groot strategisch belang voor de stad Haarlem zijn niet altijd zichtbaar geweest voor de burger, maar wij zijn hem daarvoor zeer erkentelijk.

Naast kracht is zoals gezegd charme zijn wapen. Net als humor kenmerkt dit zijn optreden. De lange gestalte die met een enkele ironische opmerking de sfeer aan het begin van een bijeenkomst verluchtigt, en die gemakkelijk in gesprek komt met alle lagen van

de bevolking. Zijn speeches, zelf gemaakt en goed voorbereid in de avonduren of in het weekend, zijn altijd een genoegen om naar te luisteren. In de persoonlijke omgang toont hij terstond belangstelling. Als iemand uit zijn naaste omgeving te maken heeft met ziekte of problemen, belt Jaap hem of haar direct zelf op. Hij weet de juiste manier van omgang met de burgers van onze stad te vinden. Hij luistert en zoekt naar wat redelijk en billijk is. Met de wetenschap dat vele mensen onder de indruk zijn van het feit dat de burgemeester zich hoogst persoonlijk met hun zaak bezig houdt, weet hij de bijeenkomst in goede harmonie tot een positief resultaat te leiden, vaak zonder te veel inhoudelijke concessies te doen. Het bepaald niet altijd makkelijke ambt van burgemeester is hem op het lijf geschreven. Hij is aanwezig, gezaghebbend, deskundig en betrokken. Vriendelijk en menselijk als het kan, direct en duidelijk als het moet. Als er rimpelingen zijn in de samenwerking tussen de gemeente en burgers, instellingen of ondernemers, dan weet hij die glad te strijken door met respect voor ieders standpunt de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en zorg voor de buurt of stad weer centraal op de agenda te zetten.

Ook voor de organisatie is hij een markante burgemeester geweest. Als eerste man van het college, maar ook als portefeuillehouder Openbare Orde en Veiligheid heeft hij in samenwerking met de gemeentelijke organisatie en de hulpverleningsdiensten veel bereikt. Op veiligheidsgebied doen wij het goed volgens de onderzoeken. Promotie van Haarlem, communicatie, inspraak en participatie waren bij hem in goede handen. Daarnaast heeft hij de portefeuilles Facilitaire Zaken en Reiniging gedurende bepaalde perioden bekleed. De laatste twee maanden in het nieuwe college was hij portefeuillehouder Economische Zaken. De effecten op de economische groei van Haarlem moeten we nog afwachten.

Als ondersteunend ambtenaar wist je dat je in de burgemeester een portefeuillehouder had die niet alleen een grote en wezenlijke inhoudelijke inbreng had, maar ook een die zijn mannetje stond in het interne bestuurlijke proces en de contacten in de stad en in het land. Namens de organisatie wil ik je nogmaals bedanken voor wat je voor ons hebt betekend. Zelf heb ik het voorrecht gehad om bijna negen jaar met deze burgemeester te mogen samenwerken en ik kijk met veel genoegen en voldoening terug op onze samenwerking in die periode.

Jaap, ik wens jou samen met Margreeth, over wier bijdrage aan jouw invulling van het burgemeesterschap Maarten reeds gesproken heeft, en uiteraard met de kinderen en kleinkinderen, een heel gelukkige toekomst toe.

De VOORZITTER: De volgende spreker is de commissaris van de koningin van Noord-Holland, de heer Borghouts.

De heer BORGHOUTS: Dames en heren, bij de opening van deze prachtige cultuurtempel was ik niet aanwezig. Verhalen over de slechte verstandhouding tussen de burgemeester en de commissaris van de koningin deden meteen de ronde. Ik besloot, direct na de uitnodiging voor deze middag, aanwezig te zijn.

“Mooier is de wereld nergens” wordt gezegd over de Haarlemmerhout. En Jaap Pop noemde toen hij hier een jaar burgemeester was de Grote Markt terecht ‘een gouden plein’: een plein dat de vergelijking met bijvoorbeeld het Vrijthof en het Leidseplein ruimschoots kan doorstaan. En dit zijn maar twee van de Haarlemse parels. Haarlem is geliefd: als winkelstad, als woonstad, als cultuurstad, en als stad om burgemeester te zijn. Haarlem is de hoofdstad van de provincie Noord-Holland en bergt dus het provinciaal

bestuur, dat het verdient in huisvesting te werken die recht doet aan de eeuwenlange traditie van bijzondere gebouwen in deze stad. Zeker het Frederikspark en de aansluitende griffietuin verdienen in oude luister te worden hersteld.

Jaap Pop kreeg recentelijk meer goed nieuws over zijn stad te horen. Zo was er eindelijk het verlossende woord dat de coördinatie van de hulp bij rampen in de Haarlemmermeer aan Haarlem werd toegewezen en niet aan Amsterdam. Schiphol valt nu onder Haarlem en de heer Pop heeft zich persoonlijk sterk voor deze constructie ingezet. Hij is op die momenten wat onze bondscoach tijdens het WK op het middenveld zo node miste: een echte kuitenbijter. Hij kreeg iets voor elkaar door vasthoudend tegen de stroom in te roeien en uitstekend te lobbyen. Naar de precieze achtergronden van dat lobbywerk kunnen we slechts gissen. Wel weten wij van het liftincident in maart 2006 tijdens de opening van het nieuwe gerechtsgebouw. Jaap Pop stapte toen een overvolle lift in, die er vervolgens enige tijd mee ophield. In die lift bevond zich een stevige justitiële delegatie, onder wie minister Donner. Wij weten niets zeker, maar het valt niet uit te sluiten dat gedurende die vijf minuten in de lift de besluitvorming inzake Schiphol een beslissende kanteling heeft gemaakt. Hoe het ook zij, Haarlem staat nog steviger op de kaart dan de stad dankzij Pop al stond. De 'doorstroomburgemeester' die in Haarlem zijn laatste halte vond, is een onvermoeibaar ambassadeur van de Spaarnestad gebleken. Onder zijn bewind heeft Haarlem een sterker profiel als cultuurstad gekregen, terwijl er een voorzichtige koppeling met economie en andere beleidsvelden werd gelegd. Het Haarlems Dagblad berichtte er vanochtend uitgebreid over. Allicht ligt in een steviger koppeling met bijvoorbeeld economie een uitdaging voor Bernt Schneiders, de opvolger van Jaap Pop.

Dames en heren, twee jaar geleden mocht ik Jaap Pop een koninklijke onderscheiding uitreiken. Bij die gelegenheid zijn zijn verdiensten uitvoerig aan bod gekomen en zijn hem de bijbehorende versierselen opgespeld. Ook heb ik bij die gelegenheid de punten aangeduid waarop wij het op politie- en justitiegebied niet eens waren. Dat was dus over alles. Ook deze keer kom ik niet met lege handen. Beste Jaap, toen je naar Haarlem kwam, gaf je vrouw te kennen dat ze genoeg had van het verhuizen. Jij zei in een interview dat je wilde horen en voelen hoe het zit in de stad. Ik heb het idee dat je dat uitstekend gelukt is. Je bent hier elf jaar als burgemeester gebleven en ook nu zie ik geen enkele aanleiding de stad te verlaten. Blijf dus in jouw stad, blijf genieten van het vele dat de stad te bieden heeft en blijf dat vastleggen met je camera. Ik hoop dat dit provinciale cadeau een mooie plaats krijgt in jullie Haarlemse woning.

De VOORZITTER: Namens de VNG spreekt de heer Pans.

De heer PANS: Beste Jaap, dames en heren, vorige week maakte de regering bekend dat rijksambtenaren voortaan na hun 65ste jaar mogen doorwerken bij het Rijk. Wat zal Jaap Pop toen verwenst hebben dat hij zich er bijna veertig jaar voor heeft ingezet om van de burgemeester een lokaal bestuurder in plaats van een rijksheer te maken, want hij zou zeker van deze nieuwe mogelijkheid gebruik gemaakt hebben en lekker doorgegaan zijn! Jaap Pop en ik kennen elkaar al heel lang en er is veel gemeenschappelijks in onze biografie zoals het burgemeesterschap en de VNG, maar ook de fotografie. Mijn vader was cineast en fotograaf. Ik weet daardoor dat goed observeren een ware kunst is. Het gaat niet alleen om het goed waarnemen van de werkelijkheid, maar ook om het zien van de compositie en dat op het juiste moment. Jaap Pop is niet voor niets, zoals wij allen weten, een verwoed en getalenteerd fotograaf. Hij is zijn hele werkzame leven op jacht geweest naar die werkelijkheid, de compositie en het juiste moment. Dit bracht hem na de afronding van zijn rechtenstudie naar de VNG waar hij juridisch medewerker werd.

Vorige week publiceerde ons VNG Magazine een fraaie foto van de jonge Pop, die al veel overeenkomst vertoont met de Jaap die vandaag afscheid neemt na maar liefst 31 jaar burgemeesterschap. Jaap viel in de Paleisstraat (waar de VNG toen zetelde) niet alleen op door zijn lengte en zijn toen al befaamde, prachtige fotografie, maar vooral door zijn creativiteit en schrijftalent. Hij schreef vele spraakmakende artikelen in De Nederlandse Gemeente. Zo beschreef hij op indringende wijze de prostitutie- en sexshopproblematiek in het Zeeuws-Vlaamse Sluis, wat een serie boze reacties opleverde. Hij was ook de penvoerder van het roemruchte rapport Een goede raad van de commissie-Merkx, dat de basis werd voor verbetering van de raad en van de positie van de raadsleden. Hij is altijd graag blijven schrijven en is, nadat hij de VNG na zes jaar verruilde voor het burgemeesterschap van Franeker, sterk betrokken gebleven bij het werk van de VNG als voorzitter van een groot aantal commissies op het gebied van veiligheid in de meest brede zin van het woord en als lid van het VNG-bestuur. Ook trad hij regelmatig op tijdens congressen en symposia. Hij was de grote trekker van het project Versterking brandweer en de gedreven voorzitter van de stuurgroep Kwaliteitszorg brandweer waarbij hij pleitte voor introductie van integrale kwaliteitszorg in de gemeentelijke en regionale brandweer. Hierdoor en door zijn elfjarig voorzitterschap van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Hulpverlening (kortweg De Koninklijke) heeft hij een zeer belangrijke bijdrage geleverd aan een juiste positionering van de brandweer op het gebied van de veiligheid. Zijn inzet daarvoor is samen te vatten in drie trefwoorden: kwaliteit, lokale verankering en bestuurlijk primaat. Dit trio begeleidt hem bij zijn hele tocht door veiligheidsland. Ook in de discussies over het politiebestedel laat hij niet na deze fundamentele punten stevig te benadrukken. Het aardige van Jaaps inzet bij deze onderwerpen is dat hij zich er met grote bezieling tegenaan gooit. Dat maakt indruk en er wordt naar geluisterd. Als lid van de commissie-Brouwer, die het voorstel deed om veiligheidsregio's te vormen lang voordat BZK op dat idee kwam, herschreef hij persoonlijk hele lappen van de tekst. Ook in de commissie-Dales, die voorstellen deed voor de organisatie van de politie, was hij driftig in de weer om een goed geschreven rapport tot stand te brengen. Nog leuker vind ik dat hij daarbij voortdurend gevoel voor humor blijft behouden. Ik doel niet alleen op zijn optreden als zwarte Sinterklaas met twee witte Pieten tijdens de Sinterklaasbijeenkomst in zijn VNG-tijd. Hij acteerde ook bij gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de VNG in een burgemeesterscabaret en heeft bij het 75-jarig bestaan van de Koninklijke in de Ridderzaal enig ophef veroorzaakt met een door Maarten 't Hart geschreven boekje over het lid van de vrijwillige brandweer van Maassluis, Maartens vader. 't Hart wilde dit als travestiet Maartje aan de koningin aanbieden. Mensje van Keulen heeft die episode in een van haar boeken met enig venijn beschreven. Ook tijdens het jubileum van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters haalde Jaap de pers met de prachtige en unieke foto van de majesteit temidden van al haar burgemeesters met ambtsketen. Alleen een fotograaf kan zoiets bedenken. Hij heeft zich met grote overtuiging gemanifesteerd in de discussies over de gekozen burgemeester. Wie herinnert zich niet de historische beelden van die boomlange man in de wandelgangen van de Eerste Kamer tijdens de nacht van Van Thijn, waarmee het plannetje van Thom de Graaf geblokkeerd werd? Ook nu werd daarbij nauw samengewerkt met de VNG. Het is typerend voor de bestuurder Jaap Pop: koers uitzetten, vasthouden én bondgenootschappen sluiten. Door zijn persoonlijke inzet is de relatie tussen de VNG en het NGB en de Koninklijke altijd zeer hecht geweest en gebleven. Ik wijs zijn liefde voor het lokaal bestuur, voor besturen dichtbij mensen, aan als de belangrijkste verklaring voor zijn effectiviteit in bestuurlijk Nederland. Hij is geen gewone burgemeester, maar een markante, het hoofd duidelijk boven het maaiveld uit stekend. Geen man van praatjes, maar van substantie.

Jaap, ik dank je voor je grote inzet voor de VNG, de Nederlandse gemeenten en het openbaar bestuur en wens je de komende jaren veel plezier en voldoening. Tijdens ons VNG-congres in Maastricht heb je als blijk van onze waardering al de VNG-penning ontvangen. Vandaag voeg ik daar een welgemeende pluim aan toe die je naar eigen inzicht kunt aanwenden.

De VOORZITTER: Nu zal spreken de heer Fipp, Oberbürgermeister van de Haarlemse zusterstad Osnabrück.

De heer FIPP: **[GEEN TEKST AANWEZIG]**

De VOORZITTER: De volgende spreker is de burgemeester van Heemstede. Zij spreekt namens de regioburgemeesters.

Mevrouw STROOM – VAN EWIJK: Beste Jaap, geachte familie Pop. Temidden van de vele functiegerichte toespraken spreek ik je toe namens het belangrijkste orgaan: de burgemeesterskring Kennemerland. Hoewel het een geheim genootschap is, kan er over het lidmaatschap en de doelstellingen natuurlijk wel iets gezegd worden en zeker over de rol die jij erin vervuld hebt. De ballotage is zeer streng: waarnemend burgemeesters laten we toe, maar we beginnen niet aan loco's. We kunnen daardoor volledig onszelf zijn en ontspannen, wat naast het hectische vergadercircuit een welkome afwisseling is. We treffen elkaar in deze kring ongeveer zes keer per jaar op vrijdagmiddag, met onze partners, en laten dan afwisselend en vol trots iets zien van een project of een ontwikkeling in onze gemeenten. Daarna drinken we ten huize van gastheer of gastvrouw een glas, eten wat en bespreken de toestand in Kennemerland. Een soort torentjesoverleg dus, waarbij ruimte is om over lopende en aanstaande zaken van gedachten te wisselen. Het gaat altijd om het regionale belang, het gezamenlijke belang en de politieke hobbels die er hier en daar liggen.

Jouw rol daarin kenmerkte zich allereerst door het feit dat jij en Margreeth er ondanks je drukke agenda bijna altijd bij waren. Daarmee toonde je naar mijn mening respect voor alle andere en kleinere gemeenten. Bovendien was je oprecht geïnteresseerd in hoe wij in onze gemeenten met projecten bezig waren. Natuurlijk heb je ons gedurende deze jaren ook trots meegesleept naar alle vernieuwingen in Haarlem en niet in de laatste plaats naar deze mooie Philharmonie.

Je was niet de voorzitter van de kring, maar door je persoonlijkheid was je voor ons allen gezaghebbend en een zeer gewaardeerd lid. Dominantie had je niet nodig en is je ook vreemd, maar door je jarenlange bestuurlijke ervaring en de verschillende landelijke functies bracht je inhoudelijk veel in en inspireerde ons in gedachteontwikkeling voor Kennemerland. Voor deze publiekelijk onbekende rol, Jaap, en zeker voor alle gezelligheid en goede verhoudingen wil ik je namens alle collega's van harte bedanken. Die dank spreek ik ook uit voor je voorzitterschap van het Regionaal College. Dat is kort en snel gezegd en verdient daarom beslist een nadere inkleuring. Wettelijk was je de korpsbeheerder en de voorzitter van het Regionaal College. Daar viel niet aan te ontkomen. Waar het om gaat, is de manier waarop je er invulling aan gaf. Enerzijds overleg je bij het korps samen met de hoofdofficier met de korpschef; anderzijds zijn er de vergaderingen van het Regionaal College waar de burgemeesters van de regio geïnformeerd worden en verwacht worden te besluiten over de organisatie, de formatie, de begroting, de jaarrekening, het beleidsplan en het jaarverslag. Bladerend door de notulen van het Regionaal College valt me op hoeveel meer zaken we met elkaar

besproken hebben, hoeveel themadagen we gehad hebben, buitenlandse werkbezoeken afgelegd hebben, en hoe vaak we gebrainstormd hebben over de visie op de politiefunctie en in het verlengde daarvan de kerntaken van de politie. Je was bepaald geen strakke voorzitter, waardoor iedereen de ruimte kreeg en we eigenlijk altijd tot consensus kwamen. Ook het aantal gemeenten had daarop een positieve invloed. Dit zijn er elf, waardoor er zelden aparte districtsstandpunten ingenomen werden.

Je hebt de regiopolitie volgens de nieuwe Politiewet uit 1993 in Kennemerland bijna vanaf het begin meegemaakt. Je hebt ons geprobeerd mee te nemen in de vorming en verdere ontwikkeling van het korps, alle ups en downs, de stagnatie en de doorstart. Door de regelmatige instroom van nieuwe burgemeesters waren er af en toe inhaalslagen nodig, waarvoor de politieorganisatie heldere notities leverde. De ontwikkeling van de sterkte en het worden van een krimpkorps, de verslechtering van de financiële positie, het nieuwe politieonderwijs, het werken met de convenanten en de congruentiediscussie hield ons volop bezig. Ik denk dat we er samen met jou, de hoofdofficier en natuurlijk de korpsleiding in geslaagd zijn om bij al deze onderwerpen voortdurend het begrip veiligheid te gebruiken als rode draad en de prestaties van de politie daaraan af te meten. Daarop is goed gescoord en in toenemende mate is het belang van de verankering van de politie in de lokale samenleving door jou ondersteund en uitgedragen. Op lokaal niveau kan er tijdig aan de jaarplannen gewerkt worden. Dat geeft gemeenteraden de mogelijkheid om lokale beleidsprioriteiten aan te geven en die te monitoren. In deze ontwikkeling ben je volop met ons meegegaan.

Daarnaast was je de visionaire bestuurder. Je hebt van meet af aan geloofd in de veiligheidsregio en het veiligheidsbestuur en ons in het Regionaal College en HDK meegenomen in de gedachteontwikkeling en planvorming. Dat paste ook goed bij de schaal die jij voor de regio voor ogen had: de politieregio. Congruentie kon ook maar op een manier uitgelegd worden. Je hebt daarmee een enorme prestatie geleverd, Jaap. Het tekent je erkenning in politiek Den Haag dat jouw geloof in veiligheidsregio Kennemerland, inclusief Haarlemmermeer, vorm kreeg in het recente besluit van de Tweede Kamer. Een mooiere afsluiting van je functie als korpsbeheerder en voorzitter van het Regionaal College is naar mijn mening niet denkbaar. Namens ons allen geef ik je hier publiekelijk nogmaals onze felicitaties en dank voor je leiderschap.

De VOORZITTER: De volgende spreker is de heer Van Wijk, van de **Gottmer Uitgevers Groep**.

De heer VAN WIJK: Het is altijd aardig en bijzonder als je naast de kwaliteiten om je functie en beroep goed uit te oefenen nog iets anders bezit, namelijk het vermogen om een hobby in de praktijk te brengen op gelijke hoogte met de beoefening door professionals. Jaap Pop bezit die eigenschap. Hij beoefent van jongs af aan de amateurfotografie intensief en deskundig. Als je zijn collectie inziet, is er geen verschil met het werk van een beroepsfotograaf. De journalistieke invalshoek, de kunst een gebeurtenis scherp te observeren en de essentie in een beeld vast te leggen, en de technische kennis en vaardigheid zijn in Jaaps oeuvre volop aanwezig.

Een aantal jaren geleden – nog voordat mijn uitgeverij van Bloemendaal naar Haarlem verhuisde – opperde ik bij Jaap het idee van een fotoboek van hem over Haarlem en zijn burgers. Die suggestie ontving hij welwillend, maar verdween zoals dat vaak gaat in de ijskast. Maar een naderend afscheid heeft kennelijk iets van een sterfbed: je realiseert je dat er iets moet gebeuren waaraan je niet bent toegekomen. Dus kwam een paar maanden

geleden de vraag of ik nog steeds geïnteresseerd was in dat boek. Uiteraard was ik dat, maar er zou wel een ultrakorte productietijd zijn als de deadline eind juni was. Dankzij de vormgeving van Coen Mulder, de beeldregie van Jos Fielmich en de steun van een aantal Haarlemse bedrijven (ABN Amro, HDC Media, Industriekring Haarlem, Joh. Enschede, die ook het drukken en binden verzorgde, Kennemer Gasthuis, MSD, NedTrain, Rabobank Zuidkennemerland, Imbema Holland en Meeuwissen Industrie), maar bovenal de intensieve bemoeienissen van Jaap zelf is er een prachtig boek tot stand gekomen. Het kost tien euro en is dus betaalbaar voor iedere Haarlemse burger.

Vanuit het stadhuis wordt ingezoomd op Haarlem: de gebouwen en stadsgezichten, de burgers, de evenementen, de activiteiten ter promotie van de stad, de zustersteden en mensen, vooral heel veel mensen. Er zal geen burgemeester in Nederland zijn of zijn geweest die op een dergelijke originele manier de liefde voor zijn stad heeft verwoord.

Als uitgever dank ik Jaap en Margreeth voor hun niet aflatende betrokkenheid bij de culturele activiteiten van Haarlem, die zo kenmerkend zijn en het leven in deze stad en zijn directe omgeving zo aantrekkelijk maken. Genoeg Haarlemse schrijvers (Van Deyssel, Bomans en Ferron) hebben in het verre en recente verleden hun stad verguisd en bespot onder het motto 'was sich liebt das neckt sich'. Dit heeft Jaap nooit weerhouden vriendschappelijke betrekkingen met deze eigenaardige beroepsgroep te onderhouden. Met dit boek geeft hij hen op zijn eigen artistieke manier antwoord: POP art, want beelden kunnen soms meer zeggen dan woorden.

De VOORZITTER: Als laatste geef ik het woord aan twee raadsleden: de heer Vreugdenhil (fractievoorzitter van de SGP/ChristenUnie) en de heer Kaatee (fractievoorzitter van de PvdA).

De heer VREUGDENHIL: Geachte voorzitter, leden van de raad en college van B en W. Herr Oberbürgermeister Fipp, geachte commissarissen van de koningin en overige gasten. Beste Jaap en Margreeth. Naast mij staat Stan Kaatee. Hij is ruim twee jaar fractievoorzitter van de PvdA. Hij is 33 jaar oud, half zo oud als de burgemeester, en zit vier jaar in de gemeenteraad. Als fractievoorzitter van de grootste coalitiepartij heeft hij de afgelopen twee jaar veel en van dichtbij met burgemeester Pop mogen samenwerken.

De heer KAATEE: Naast mij staat Teus Vreugdenhil, lid van de ChristenUnie/SGP en nestor van de raad. Hij is een van de twee raadsleden die de voorganger van burgemeester Pop, mevrouw Elisabeth Schmitz, nog in de gemeenteraad heeft meegemaakt. Teus was lid van de vertrouwenscommissie die Jaap Pop heeft voorgedragen en was lid van de commissie die zijn opvolger heeft aangewezen. Elf jaar heeft hij Jaap Pop in de voorzittersstoel van dichtbij meegemaakt.

De heer VREUGDENHIL: Is de burgemeester veranderd in de afgelopen elf jaar? Zelf zal hij dat, rechtlijnig als hij soms kan zijn, beslist ontkennen. Is hij op bepaalde onderwerpen van mening veranderd?

De heer KAATEE: Van mening veranderd? De burgemeester die zei: "Ik vergis me nooit"?

De heer VREUGDENHIL: Toen Stan en ik ons voorbereidden op dit afscheid en onze gezamenlijke herinneringen ophaalden, bleek er toch meer veranderd dan verwacht. Zo was de burgemeester bij binnenkomst in Haarlem ervan overtuigd dat Haarlem uitgebreid moest worden. Annexeren! Herindelen! Kennemerstad!

De heer KAATEE: Inmiddels is 'regionaal samenwerken' het toverwoord geworden en verschijnen er zelfs weer bordjes 'Schoten' in delen van de stad. Annexaties worden blijkbaar na tachtig jaar weer teruggedraaid. Jaap Pop wordt door de burgemeester van Heemstede zelfs vriendelijk toegesproken op zijn afscheid. Wie had dat elf jaar geleden durven denken?

De heer VREUGDENHIL: De huisvesting van de ambtenaren oftewel de concernhuisvesting is impliciet al aan de orde gekomen tijdens de installatie van deze burgemeester in 1995. De voorzitter noemde indertijd in zijn toespraak Haarlem als centrumstad en de hoofdstad van Noord- en Zuid-Holland. Hiervoor zijn natuurlijk veel ambtenaren nodig. Waar zaten de ambtenaren in 1995?

De heer KAATEE: Die zaten verspreid over de stad: Brinkmann, Zijlweg en Westergracht.

De heer VREUGDENHIL: En waar zitten ze in 2006?

De heer KAATEE: Verspreid over de stad: Brinkmann, Zijlweg en Westergracht.

De heer VREUGDENHIL: In 1995 noemde burgemeester Pop de vertrouwenscommissie de meest gewichtige factor in het hele benoemingsproces van de burgemeester. Meende hij dat of was dat om de toenmalige vertrouwenscommissie in Haarlem het idee te geven dat zij de beste burgemeester had gekozen?

De heer KAATEE: Volgens mij meent hij dat. Immers, een gekozen burgemeester, daar heeft hij het niet op.

De heer VREUGDENHIL: Is er dan geen democratische legitimatie nodig voor het stadsbestuur?

De heer KAATEE: Je moet het zo zien, Teus. Hij houdt van getrapte legitimatie. Eerst wordt de raad gekozen en die kan daarna een burgemeester aanwijzen. Zo voorkom je dat de meest populaire bink komt bovendrijven. Eigenlijk is hij een stadsbestuurder die er voor wil zorgen dat de raad zoveel mogelijk te zeggen krijgt.

De heer VREUGDENHIL: Daarom heeft hij ook beoogd om het hele systeem van de gekozen burgemeester uit te stellen. Hij is een ware dualist geworden! Ook zijn carrièreperspectieven zijn veranderd. Bij binnenkomst zei de burgemeester nog: "Ik heb nog nooit ergens langer dan zes jaar gewerkt".

De heer KAATEE: Maar nu na elf jaar zeg je: "Haarlem is de mooiste stad van het land en burgemeester van Haarlem is eigenlijk de mooiste baan van Nederland." En voorzitter van het Genootschap van Burgemeesters is ook niet niks. Je hebt de gekozen burgemeester tegengehouden in Den Haag!

De heer VREUGDENHIL: Genoeg geplaagd, Stan. Een beetje mag best bij een afscheid, zeker na zoveel lof van de andere sprekers, maar we hebben ook veel om dankbaar voor te zijn. Jaap, je hebt voor de Haarlemmers veel gedaan in de stad en voor Haarlem veel betekend in Den Haag. Daarvoor willen we je graag bedanken. Maar waarmee? Een

ridderorde heb je al ontvangen van de koningin en bij je tienjarig jubileum heb je een bijzondere vulpen van de gemeenteraad gekregen.

De heer KAATEE: Aan een camera of fotoapparatuur wagen wij ons niet. Allereerst weet je daar zelf het meeste van en bovendien is het water naar de zee dragen. Veel specifieke cadeaus heeft de gemeenteraad niet te vergeven, maar we hebben er toch twee voor je gevonden. Het eerste is een typisch cadeau van het stadsbestuur voor oud-burgemeesters. We hebben er al verscheidene staan in de stad: de burgemeesters Iordens, Boreel, Santberg en Reinalda hebben hem al. Het cadeau is nog niet volledig, want we besluiten pas over een jaar of dertig waar we het gaan hangen, maar het straatnaambord zelf krijg je nu al vast. Kom je even naar voren?

De heer VREUGDENHIL: Je kunt als je je als Haarlemmer goed hebt ingezet voor de Haarlemse samenleving, de penning van verdienste van het college van B en W krijgen. Maar ja, dat is natuurlijk maar van het college van B en W. De allerhoogste onderscheiding is natuurlijk de erepenning van de stad. Maar die wordt alleen door de gemeenteraad uitgereikt en daar ben je zelf voorzitter van. Hoe konden we voorkomen dat de verrassing al bekend werd, omdat je over je eigen erepenning moest mee vergaderen? Tijdens de benoemingsprocedure van de nieuwe burgemeester was er één vergadering waar je niet bij mocht zijn: de geheime vergadering waarin de voordracht voor de nieuwe burgemeester werd besproken. Je mag namelijk niet alles weten.

De heer KAATEE: In die vergadering hebben we een tweede agendapunt besproken, zonder dat je het wist. Sinds 1924 is de erepenning van de stad pas 36 keer uitgereikt. Om de erepenning te krijgen moet je grote verdiensten voor de stad hebben gehad. Wij kunnen je met groot plezier medelen dat de gemeenteraad op 25 januari 2006 unaniem heeft besloten jou de erepenning van de stad Haarlem te verlenen. Een bijzonder besluit!

De heer VREUGDENHIL: De redenen van de gemeenteraad voor uitreiking van de erepenning zijn gelegen in het feit dat je je hebt onderscheiden als een uitstekend burgemeester met een grote uitstraling buiten de gemeentegrenzen, dit natuurlijk vooral vanwege je inzet via vele nevenfuncties, niet in de laatste plaats het voorzitterschap van het Genootschap van Burgemeesters.

De heer KAATEE: Je hebt een fors lokaal, regionaal en nationaal netwerk opgebouwd. Je gaat nu met pensioen, maar als we in Haarlem ooit nog een akkefietje met Job Cohen hebben of met de minister van Binnenlandse Zaken, rekenen we op je onverzettelijkheid.

De heer VREUGDENHIL: Je hebt landelijke functies bekleed bij de VNG, het Genootschap van Burgemeesters, het Nederlands Politie Instituut, de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie en de landelijke brandweerorganisaties. Als korpsbeheerder heb je elf jaar leiding gegeven aan het korps Kennemerland. Als Haarlems burgemeester heb je een band opgebouwd met veel stadsgenoten uit alle geledingen. Je bent alom aanwezig geweest bij evenementen, in functie of met fototoestel.

De heer KAATEE: Tot slot mag je buitengewone interesse en aandacht voor de jumelagesteden niet worden vergeten. Van alle burgemeesters van de jumelagesteden was je de enige die in Angers of Osnabrück geen tolk nodig had, dit altijd tot grote indruk van de overige gasten in de zaal. Jaap, de erepenning is speciaal voor jou ontworpen door Joost Swarte en gegraveerd door Frans van den Berg van Graveerstudio D&B. Hij is

meer dan verdiend. Graag overhandigen we jou deze penning namens gemeenteraad en de Haarlemse samenleving.

De VOORZITTER: Als allerlaatste is nu het woord weer aan de heer Pop.

De heer POP: Ik moet wel buitengewoon hartelijk dank zeggen voor wat gezegd en gegeven is. Het is veel te mooi, maar ik ga niet relativëren. Laat ik tot slot zeggen dat ik echt ontroerd ben met de toekenning van de Erepenning van de stad, naar een ontwerp van Joost Swarte. Ik ben er heel blij mee en trots op. Ik wil ook nog de raad bedanken voor het straatnaambord “Burgemeester J. Poplaan”. In Dinteloord, waar mijn vader burgemeester was is al een mr. H. Popstraat. Het krijgen van dit straatnaambord met een symbolische betekenis roept derhalve bij mij een dierbare herinnering aan mijn vader op. Ook wil ik alle sprekers bedanken in het bijzonder ook de loco-burgemeester voor het speciaal verschenen boekje “De schat aan het Spaarne”.

Er is al een nieuwe burgemeester voorgedragen. Ik had daar niets over te zeggen, maar als ik in de vertrouwenscommissie gezeten had, had ik hem ook aanbevolen.

Graag wil ik nog de aandacht vestigen op de ambtsketen. Deze ambtsketen is in 1894 door burgemeester Boreel van Hogelanden geschonken aan de stad Haarlem. Sindsdien hebben bijna alle burgemeesters aan het einde van hun ambtsperiode persoonlijk een zilveren schakel toegevoegd met hun familiewapen, naam en ambtsperiode. Ook ik heb dit gedaan. De schakel is gemaakt door zilversmid W. Groenhart van Sipkes Edelsmederij uit Haarlem.

(de ambtsketen wordt om de schouders gehangen van loco-burgemeester Divendal).

De VOORZITTER: Mijn hartelijke dank aan alle sprekers. Er is nu de gelegenheid om Jaap en Margreeth te feliciteren in het stadhuis. De beraadslagingen zijn hiermee gesloten.

De VOORZITTER sluit de raadsvergadering om 16.15 uur.

Vastgesteld in de vergadering van 21 september 2006.

De griffier,

De voorzitter,

mr. B. Nijman

mr. B.B. Schneiders